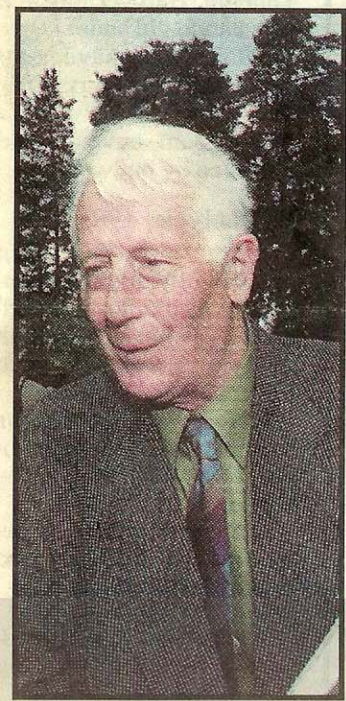

INSPIRERAD. Kerstin Ekman berättade om de sediment av klassisk persisk dikt som lagrats i hennes egna berättelser.

TIDIG DIKTNING. Författaren Carl-Göran Ekerwald berättade persiska historier – och han visste besked om hur den persiska dikten uppkommit. Det var då vi nordbor fortfarande rista de runor.

ERSÄTTARE. Den iranske poeten Ahmad Shamloo kunde inte komma till Älvkarleby och ta emot Stig Dagermanpriset för en "prosa och poesi som rör vid världens hjärta". Hans svenska översättare Azar Mahloujian fick rycka in.

Foto: CATHARINA SANDSTRÖM

Ahmad Shamloo ger varje människa del av en dikt vi annars kanske gått miste om. Litteraturen ska vara en ström som alla kan ösa ur.

Just så blev det denna dag. Skådespelarna Claire Wikholm och Pär Andersson läste Ahmad Shamloos dikter. Och de läste persiska klassiker. Författaren Carl-Göran Ekerwald berättade persiska historier. Han hade en teori om hur den persiska poesin uppstod: Det var då vi nordbor på sin höjd rista de runor. Det var nämligen så att härskarens 10 000 hästar skulle märkas. Den som berättade vackrast om hästarna och tumultet i nattens mörker och hur nymånens nagelband steg upp på himlen – den lycklige fick samla ihop så många hästar han kunde på egen hand och ta dem med sig.

Den som fick ta emot priset till dagens folkkäre iranske diktare var hans översättare Azar Mahloujian. Till vardags är hon bibliotekarie på

Stockholms universitet och hon har också gett ut en egen bok, De sönderslagna bilderna. Hon berättade för AB om den sorg hon kände sedan hon kommit till Sverige 1982 då kriget mellan Iran och Irak pågick.

Brobyggande

– Det mesta man fick veta i Sverige om Iran handlade om krig, intolerans och fundamentalism. Jag kände att jag måste bygga en bro för att visa att det finns litteratur och konst i Iran – men också för min egen skull. I exil är självkänslan inte så stark...

Hon översatte ett par dikter av Ahmad Shamloo med hjälp av sin svensklärare Carin Leche. De publicerades i Ord & Bild. Och på den vägen är det. Den första samlingen – Allomfattande kärlek – trycktes i en källare i Rinkeby. Men den uppmärksammades av litteraturprofessorn Anders Cullhed, som likna-

de den vid Paul Eluards dikter om kärleken i efterkrigstidens Europa. Nu kommer den i en fjärde upplaga. Och i dagarna finns en helt färsk samling på svenska i Azar Mahloujians tolkning.

Som översättare börjar man ofta tvivla på hur orden egentligen ska tolkas, menar Azar Mahloujian, så hon har faxat och ringt till poeten i Teheran och ställt barnsliga frågor, som hon säger. Barnsliga, förresten. Är de inte de bästa? Språket är inte lika rakt på sak som svenskan. Det hänger förstås ihop med censuren.

Men vissa bilder känner hon väl utan att behöva faxa:

Hemska nätter

– Natten är inte så hemsk för en svensk som den kan vara för en iranier. Och gryningen är avrättnings-timmen. Det vet tack och lov få svenskar.

Azar Mahloujian tror också på poesins kraft:

– Ahmad Shamloo påminner oss om att det mitt i mörkret och hopplöshet, så finns en räddning: kärleken. Och människor som läst samma dikt kommer också varandra närmare.

Författaren Kerstin Ekman berättade om den persiska poesin i sin diktning. I hennes bagage har sedan länge funnits de persiska diktarna Rumi och Attar – och deras svenske uttolkare Eric Hermelin.

En annan värld

Och Kerstin Ekman, som kallade sig en småborgerlig författare från 1900-talets slut – och som verkligen i vissa ögonblick kan förväxlas med en lärarinna från någon i tid och rum avlägsen norrländsk glesbygd – berättade om hur hon mött dessa persiska författare som levde mellan askes och extas, så långt som

tänkas kan från hennes liv, och hur deras verk sedimenterats i henne.

– Deras försök till räddning från Hopplöshetens dal av splittring och förvirring kan kalla fromhet – men i dag är det svårt att ta ett sådant ord i sin mun. Men jag menar med fromhet ett inre rum av skapande undran. Fromheten kan vara livlig och uppfinningsrik.

Frihetens symbol

Och Kerstin Ekman målade upp hur Attars fågelsträck av hur alla tänkbare fåglar lyfter, av individer som var för sig får ha sin inre sanning och där ingen fågel vet en annan fågels väg.

Eller som Ahmad Shamloo diktat: Tårar är en hemlighet/ Leende är en hemlighet/ Kärlek är en hemlighet.

Och många fler ord lyfte denna dag intill Älvkarlebyfallens mittfåra som flödade den med, dagen till ära. □